

A Fővárosi Ítéltábla a dr. I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű és az általa képviselt II.rendű felperes neve (II.rendű felperes címe) II. rendű felpereseknek, a dr. Szikes Péter ügyvéd által képviselt **I. rendű alperes neve** (I.rendű alperes címe) I. rendű és **IB.L.** (II.rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen tulajdonjog megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2010. október 21. napján meghozott 21.P.23.487/2008/41. számú ítélete és a 21.P.23.487/2008/48-II. számú kiegészítő ítélete ellen az alperesek részéről 44. és 50. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, az alperesek által egyetemlegesen fizetendő kereseti illetéket 540.000 (Ötszáznegyvenezer) forintra felemeli. Egyebekben az ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az Államnak - a Nemzeti Adó- és Vámhivatal külön felhívására - 540.000 (Ötszáznegyvenezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A **S.-n** 1920. április 22. napján született B.L., **b.-i A.** út 27. IV/5. számú lakos 1995. január 9. napján végintézkedés hátrahagyása nélkül elhunyt. A hagyatéki eljárásban a közjegyző az 1995. május 2-án meghozott ügyszám számú végzésével az örökhagyó hagyatékát - a **b.-i A.** út 27. IV/5. számú öröklakás 1/2 illetőségét és az **I. Rt.-től** járó „A” sorozatszámú 160.000 forint névértékű elsőbbségi részvényt - törvényes öröklés jogcímén az örökhagyó gyermekének, az I. rendű alperesnek adta át, a túlélő házastárs, a II. rendű alperes özvegyi haszonélvezeti jogával terhelt.

A felperesek módosított keresetükben annak megállapítását kérték, hogy elhunyt anyjuk, **O.S.F-né** született **B.E.** jogán az örökhagyó törvényes örökösei. A bíróság az alpereseket annak túsására kötelezte, hogy a **b.-i** ingatlan 1/2 illetősége felére, azaz az ingatlan 2/8 részére az I. rendű alperes tulajdonjogát töröljék, és arra a felperesek tulajdonjogát jegyezzék be 1/8-1/8 arányban és keresse meg az illetékes földhivatalt a tulajdonjog-változás átvezetésére. Annak megállapítását is kérték, hogy az **I. Rt. „A”** sorozatú, 160.000 forint névértékű elsőbbségi részvények 1/4-1/4 részének tulajdonjogát törvényes öröklés jogcímén megszerezték. Keresetük ténybeli alapjaként arra hivatkoztak, hogy anyjuk, **O.S.F-né** született **B.E.** az örökhagyó gyermeke volt, ezért törvényes örökösként a hagyaték 1/2 részének öröklésére volt jogosult. Nevezett az örökhagyó után 2002. június 12-én végintézkedés hátrahagyása nélkül elhunyt, törvényes örökösei gyermekei, a felperesek, egymás közt egyenlő arányban. A felperesek anyja házasságon kívül született, apaságát az örökhagyó elismerte.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték, tagadták, hogy a felperesek anyja az örökhagyó vér szerinti gyermeke volt. Álláspontjuk szerint az 1952. február 13. napján kelt apaságot elismerő nyilatkozat nem minősül hitelesnek, mert az okirat

nem tartalmazza a nyilatkozatot tevő személyi igazolványának számát. Az örökhagyó soha nem lakott a jegyzőkönyvben megjelölt **b.-i D.** utca 3. szám alatt, mert 1950 óta állandó bejelentett lakcíme, **b.-i A.** úton volt. Vitatták továbbá, hogy az okiratot az örökhagyó írta alá, ezért írásszakértő kirendelését kérték a jegyzőkönyvön lévő névaláírás vizsgálatára.

Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletében megállapította, hogy néhai **B.L.** örökhagyónak - aki **S.-n**, 1920. április 22-én született, anyja neve: **B.F.**, és 1995. január 9-én hunyt el - dr. O.P.B.I. rendű és II.rendű felperes neve II. rendű felperes néhai **O.S.F-né** született **B.E. Gy.** elhunyt gyermek jogán a törvényes örökösei, egymás között egyenlő, 1/4-1/4 arányban. Az I. és II. rendű alpereseket annak tűrésére kötelezte, hogy a **B.-i** Földhivatal a **b.-i A.** út 27. IV/5. számú ingatlan 1/1, azaz 8/8 illetőségéből az egészhez viszonyított 2/8 illetőségről az I. rendű alperes tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartásból törölje, és dr. I.rendű felperes neve I. rendű és II.rendű felperes neve II. rendű felperes 1/8-1/8 arányú tulajdonjogát törvényes öröklés jogcímén jegyezze be. Megállapította, hogy a felperesek a **I.** Rt. 160.000 forint névértékű osztalék elsőbbségi részvény 1/4-1/4 arányú tulajdonjogát törvényes öröklés jogcímén megszerezték.

Egyetemlegesen kötelezte az alpereseket, hogy fizessenek meg a felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 24.330 forint perköltséget. Kötelezte továbbá az alpereseket, hogy fizessenek meg az államnak egyetemlegesen 209.600 forint le nem rótt kereseti illetéket.

Az ítélet indokolása szerint a kereset túlnyomórészt alapos. A Ptk. 607. § (1) bekezdése értelmében a törvényes örökös elsősorban az örökhagyó gyermeke, a (2) bekezdés értelmében több gyermek egyenlő részben örököl. Mivel az alperesek vitatták, hogy a felperesek édesanyja az örökhagyó vér szerinti gyermekeként törvényes örököse volt, a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a felpereseket terhelte a bizonyítás. A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a **S.-n** 1920. április 22-én született **B.L.** a **b.-i** anyakönyvvezető előtt, személyazonosságának személyi igazolvánnyal történő igazolása után az 1952. február 4-én **K.V.** házasságon kívül született **E. Gy.** utónevű gyermekét magáénak ismerte el. A nyilatkozat tételekor hatályban volt 1894. évi XXXIII. törvénycikk (Tvc.) 1. §-a értelmében a születések, házasságok és halálesetek közhitelű nyilvántartására és tanúsítására kizárólag a törvény értelmében arra hivatott közegek által vezetett állami anyakönyvek szolgáltak. A Tvc. 28. §-a kimondta, hogy „a jelen törvény értelmében szabályszerűen vezetett anyakönyvek közokiratok. Azon tényeket, melyeknek tanúsítására rendelvek s a melyek bennök fel vannak jegyezve, bizonyítják mindaddig: míg a hamisítás, a bejegyzés téves volta, vagy ama bejelentések helytelensége, melyek alapján a bejegyzés történt, be nincs bizonyítva.”. A 41. § szerint a törvénytelen gyermeknek természetes atyja által való elismerése csak akkor jegyezhető a születési anyakönyvbe, ha ezen elismerést maga a természetes atya az anyakönyvvezető előtt személyesen jelenti ki, vagy ha az elismerés közokiratba van foglalva. A 99/1947. BM számú rendelet (R.) 24. § (1) bekezdése értelmében az apa a házasságon kívül született gyermekre vonatkozó atyai elismerő nyilatkozatát bármelyik anyakönyvvezető előtt kijelenthette, az anyakönyvvezetőnek a nyilatkozatot jegyzőkönyvbe kellett foglalnia, mellyel kapcsolatos további feladatokat a R. 24. § (2), (4) és (5) bekezdései tartalmazzák. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a **b.-i** anyakönyvvezető által felvett kétlapos jegyzőkönyv a R. 24. § (1), (4) és (5) bekezdések előírásainak maradéktalanul megfelel, az anyakönyvvezető **B.L.** és **K.V.** nyilatkozatát külön lapon, egymástól elkülönítve ugyanabban a jegyzőkönyvben rögzítette. **B.L.** személyazonosságát az általa felmutatott személyi igazolvány alapján ellenőrizte és a személyazonosság megállapítására szolgáló okiratot a jegyzőkönyvben megemlíttette.

A közokirat **B.L.** személyét és apai elismerésre vonatkozó nyilatkozata megtételét bizonyítja, ezért, mivel az alperesek a közokirat valósággal egyező voltát vitatták, a bizonyítási teher megfordult, és a Pp. 195. § (6) bekezdése alapján az alpereseket terhelte annak kétséget kizáró bizonyítása, hogy a közokiratot nem az örökgyő írta alá. Az alperesek ennek bizonyítására igazságügyi írásszakértő kirendelését kérték. Az általuk csatolt és hivatkozásuk szerint az örökgyőtől származó kézírás tartalmazó okiratok örökgyőtől való származását a felperesek nem ismerték el. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a csatolt iratok a Pp. 196. § (1) bekezdés a) és b) pontjában előírt követelményeknek nem felelnek meg, ezért nem minősülnek teljes bizonyító erejű magánokiratnak. A Pp. 197. § (1) bekezdése kimondja, miszerint a magánokirat valódiságát csak akkor kell bizonyítani, ha azt az ellenfél kétségbe vonja, vagy a valódiság bizonyítását a bíróság szükségesnek találja. Mivel a felperesek vitatták, hogy az alperesek által csatolt iratokon lévő szöveget az örökgyő írta, az alpereseket terhelte olyan összehasonlító írásminta rendelkezésre bocsátása, amely kétséget kizáróan az örökgyőtől származik.

Az alperesek indítványozták a **K.** Központi Hivatalának (továbbiakban: **K.**) megkeresését az örökgyőtől származó eredeti kéz- és névaláírásokat tartalmazó okiratok megküldésére. Azt követően, hogy a felperesek igazolták, miszerint a **K.** 2009. szeptember 7-i tájékoztatójából kitűnően az örökgyő halálát követően az előírt őrzési idő eltelté után a lakcím bejelentőlap és a személyi igazolvány adatlapja megsemmisítésre került, az alperesek a megkeresésre irányuló bizonyítási indítványukat nem tartották fenn, ily módon a Pp. 195. § (6) bekezdése alapján ellenbizonyítást a közokirattal szemben nem tudtak felajánlani. Ezért az elsőfokú bíróság az 1952. február 13. napján kelt, az örökgyő apai elismerő nyilatkozatát tartalmazó jegyzőkönyvet mint közokiratot a Pp. 195. § (7) bekezdése alapján valónak fogadta el, és megállapította, hogy az I. rendű alperes mellett néhai **B.E.Gy.** az örökgyő egyik törvényes örököse volt ? arányban. Nevezett 2002. június 12-én elhunyt, törvényes örökösei gyermekei, a felperesek, egymás közt egyenlő arányban. A Ptk. 673. § (1) és (2) bekezdései értelmében az öröklés az örökgyő halálával nyílik meg, és az örökös az öröklés megnyíltával a hagyatékot, illetőleg annak neki jutó részét vagy meghatározott tárgyát - elfogadás vagy bármely más jogcselekmény nélkül - megszerzi. Mindezekre tekintettel az I. és II. rendű felperesek a törvény erejénél fogva megszerezték az örökgyő hagyatékának 1/4-1/4 illetőségét a II. rendű alperes özvegyi jogával terhelten, ezért az elsőfokú bíróság az alpereseket annak tőrésére kötelezte, hogy az illetékes földhivatal a hagyaték tárgyát képező ingatlan egészhez viszonyított 2/8 illetőségéről az I. rendű alperes tulajdonjogát törölje, és arra 1/8-1/8 arányban a felperesek tulajdonjogát jegyezze be törvényes öröklés jogcímén. Megállapította továbbá, hogy az I. és II. rendű felperes a **I.** Rt. 160.000 forint névértékű osztalék elsőbbségi részvény tulajdonjogát 1/4-1/4 arányban öröklés jogcímén megszerezték. Ezen vagyontárgy tekintetében a Pp. 123. §-a alapján helye volt megállapítási keresetnek, mivel a II. rendű alperesnek a részvényen özvegyi joga van, ezért a felperesek nem voltak jogosultak marasztalási kereset előterjesztésére. A Pp. 81. § (1) bekezdése alapján, a 82. § (1) bekezdésére figyelemmel, egyetemlegesen kötelezte az alpereseket a felperesek által okirattal igazolt 24.330 forint készkiadásuk megtérítésére. Az I. rendű felperes illetékefeljegyzési joga és a II. rendű felperes költségmentessége folytán le nem rótt 209.600 forint kereseti illeték megfizetésére az alperesek a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) és (2) bekezdései alapján kötelesek.

Kiegészítő ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét az „ezt meghaladóan a keresetet elutasítja” rendelkezéssel egészítette ki. Indokolása szerint hivatalból észlelte, hogy a 41. sorszámú ítélete rendelkező részében a felperesek azon kereseti kérelméről teljes körűen nem rendelkezett, ami annak megállapítására irányult, hogy a felperesek néhai **B.L.** örökgyő törvényes örökösei, néhai **O.S.F-né** született **B.E.** elhunyt gyermek jogán egymás között

egyenlő 1/2-1/2 arányban. Ítéletében azt állapította meg, hogy a felperesek 1/4-1/4 arányban örökösei az örökhagyónak, ezért ezt meghaladóan a keresetet elutasította, mivel a felperesek nem 1/2-1/2 arányban, hanem csupán 1/4-1/4 részben örökösök.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperesek terjesztettek elő fellebbezést, melyben kérték, hogy az ítélőtábla azt megváltoztatva, a keresetet utasítsa el. Álláspontjuk szerint az elsőfokú ítélet megalapozatlan, az elsőfokú bíróság a tényeket teljes körűen nem tárta fel, ezért az általa megállapított tényállás téves, és abból jogszabályellenes következtetést vont le. Az alperesek bizonyítási indítványát azért utasította el, mert az általuk csatolt, örökhagyótól származó írásminta nem felelt meg a Pp. 196. § (1) bekezdés a) és b) pontjaiban foglalt követelményeknek, és azokat a felperesek nem fogadták el az örökhagyótól származónak. Álláspontjuk szerint az iratok csatolásával, valamint az írásszakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítványukkal eleget tettek bizonyítási kötelezettségüknek, ezért az elsőfokú bíróság megalapozatlanul zárta el őket a bizonyítás lehetőségétől, a felperesek nyilvánvalóan megalapozatlan kifogása alapján. Alaptalan a Pp. 196. § (1) bekezdés a) és b) pontjaira való hivatkozás, mert senki sem kötelezhető arra, hogy teljes bizonyító erejű okiratba foglalja azt, amit életében papírra vet. Az örökhagyó 1995. január 9-én hunyt el és az alperesek nem kötelezhetők arra, hogy tizenöt év elteltével megőrizték a néhai bármely iratát, továbbá a csatolt iratok kapcsán egyetlen bíróság sem vonhatja kétségbe – még közvetett módon sem – azok örökhagyótól való származását. A felperesek pervitele a **K.** 2009. szeptember 7-én kelt tájékoztatása kapcsán rosszhiszemű, amelyet az elsőfokú bíróság nem elfogulatlan indokolása közvetett módon támogatott. A hivatkozott tájékoztató levél a 2009. március 30-án kelt határozatszám határozat kijavítása kapcsán került kiállításra, mert a felperesek kétségbe vonták azt a tényt, hogy az örökhagyó kizárólag a **b.-i A.** út 27. IV. emelet 5. szám alatti címen volt bejelentve 1950. január 27-től folyamatosan, élete végéig. Ez a határozat cáfolta a felpereseknek azt az állítását, hogy az örökhagyó valaha is rendelkezett bejelentett lakcímmel a **b.-i D.** utca 3. szám alatti ingatlanban, ezért kérték annak kijavítását. Az ezt követően, 2009. szeptember 7-én kelt határozat rögzíti, hogy a hivatal által nyújtott adatszolgáltatásban szereplő lakcímen kívül az örökhagyónak más lakcímeire vonatkozó adat nem merült fel. Ezért ez a tájékoztatás nem mentesíti a felpereseket annak bizonyításától, hogy az örökhagyónak az apai elismerő nyilatkozatban rögzített **b.-i D.** utca 3. szám alatt volt bejelentett lakcíme. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság a sikertelenül bizonyító felperesek rosszhiszemű pervitelét figyelmen kívül hagyta, és nem értékelte az apai elismerő nyilatkozatban szereplő eltérő lakcímadatot, valamint azt, hogy a jegyzőkönyv a nyilatkozó személyi igazolványának számát nem tartalmazza. A **B.-i** Önkormányzat Polgármesteri Hivatala a 2008. október 20-án kelt, 25-16562/2008. számú levelében a születésre vonatkozó iratok alapján állapította meg, hogy az örökhagyónak a **b.-i D.** utca 3. szám alatt volt bejelentett lakcíme, melyből következően valamelyik tájékoztatás nem felel meg a valóságnak.

Az alperesek a kiegészítő ítélet ellen is fellebbezéssel éltek, ami egyértelmű és határozott kérelmet nem tartalmaz. Ebben az alperesek utaltak arra, hogy az elsőfokú bíróság az ügyben a per folytatólagos tárgyalását rendelte el, és 2011. január 25-én tárgyalást tartott. A tárgyaláson az alperesek ismételten indítványozták igazságügyi írásszakértő kirendelését, annak bizonyítására, hogy a teljes hatályú apai elismerő nyilatkozaton lévő aláírás nem az örökhagyótól származik. Az elsőfokú bíróság a tárgyaláson hozott határozatával ítéletét az „ezt meghaladóan a keresetet elutasítja” kitétellel egészítette ki, határozata azonban a folytatólagos tárgyaláson ismételten előterjesztett bizonyítási indítvány kapcsán nem tartalmaz rendelkezést. Az alperesek álláspontja szerint nem képezheti mérlegelés tárgyát a szakértő kirendelése, mert szakkérdésben kell véleményt nyilvánítani. Mindezekre tekintettel megalapozatlan a kiegészítő

ítélet, mert a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglaltak ellenére az elsőfokú bíróság nem indokolta a bizonyítási indítvány elutasítását, és nem rendelkezett az alperesek által előlegezett szakértői díj vonatkozásában sem.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték, annak helyes indokai alapján. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, a tényállást helyesen állapította meg, abból logikailag és jogilag is helyes következtetést vont le, ezért döntése megalapozott. Azt helyesen állítják az alperesek, hogy eljárásjogi értelemben eleget tettek bizonyítási indítvány tételi kötelezettségüknek, azonban ez nem elegendő és nem azonos a bizonyítási teherrel. Az előbbi a bizonyítás feladatainak megoszlását szabályozza, az utóbbi pedig arra ad választ, hogy amennyiben valamilyen, a per eldöntése szempontjából jelentős tény nem sikerül bizonyítani, az kinek a terhére esik. A polgári perjog a felek feladatává teszi a per eldöntéséhez szükséges tények bizonyítását. Jelen esetben a közokirattal (teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat) szemben biztosított ellenbizonyítás perjogi lehetősége az alpereseket illette meg, mert az nekik állt érdekükben. Erre azonban csak a Pp. 197. § (1) bekezdésében foglalt korlátozással van mód, a választott bizonyítási módra tekintettel. A felperesek - azon túl, hogy szakmailag sem tartották alkalmasnak írásvizsgálatra a nagybetűs, más időszakból eredő, névaláírást nem tartalmazó szakácskönyvi jegyzeteket - a számukra ismeretlen eredetű iratot nem tudták elfogadni az örökhagyótól származónak. Mindezek mellett nem is állt rendelkezésre olyan objektív bizonyíték, ami alátámasztotta volna a magánokirat eredetiségét, amelyre bizonyítási indítványt az alperesek nem is tettek, ezért ennek következményeit kénytelenek viselni. Magából az okiratból sem tűnik ki, hogy az az örökhagyótól származna, ami igen jelentős kérdés a per szempontjából. Fontos kiemelni, hogy a csatolt írásminta egyébként sem alkalmas aláírások összehasonlítására, mert nem a perbeli időszakból származik, az írásminták nem tartalmaznak aláírásokat, holott két megkérdezett írásszakértő is akként nyilatkozott a felperesek érdeklődésére, hogy az elengedhetetlenül szükséges névaláírások összehasonlításához. Erre figyelemmel a felperesek írásmintákkal kapcsolatos kifogása nem tekinthető alaptalannak, a Pp.-ben biztosított jogvédelmi eszközzel éltek, melynek indokát is adták. A magánokirat valóságának kétségbe vonása nem jelenti azt, hogy az okirat valódiságát az ellenfélnek kifejezetten tagadnia, vagy annak hamis voltát bizonyítania kellene, elég ha az ellenfél kételyét fejezi ki ez iránt.

A származás megállapításához az ember természetes személyazonosító adatai (születési idő, hely) a teljes hatályú elismerő nyilatkozat szerint bizonyított. Nem helytálló az alpereseknek az a hivatkozása, miszerint az örökhagyó lakcímére vonatkozóan a felpereseknek bizonyítási kötelezettségük lett volna. Ilyen kötelezettséget az elsőfokú bíróság nem jelzett, melynek jogilag a származás szempontjából nincs is jelentősége. A felperesek már rendelkeztek az örökhagyó lakcímével kapcsolatos határozattal és amikor ez kérdésessé vált az alperesek hivatkozása folytán, határozattal szemben ellenbizonyítással éltek, és kérték a határozat kijavítását, ami sikerre is vezetett. Attól, hogy egy tartózkodási hely nem volt bejelentve, nem zárja ki, hogy ideiglenes jelleggel az örökhagyó nem tartózkodhatott a felperesek anyai nagyszüleinél és nem adhatta volna meg nyilatkozata tétele során a **D.** utcai lakcímet. Személyi igazolványának száma nem volt része az apai elismerő nyilatkozatnak, ami nem is volt természetes személyazonosító adat.

A kiegészítő ítélettel szemben előterjesztett fellebbezéssel összefüggésben utaltak a felperesek arra, miszerint az elsőfokú bíróság ítéletében kellően megindokolta, hogy az alperesi bizonyítási indítványnak miért nem adott helyt, melyhez alakilag kötött volt, azzal ellentétes döntést már nem hozhatott. Erre figyelemmel az ítélet kiegészítése tárgyában tartott tárgyaláson újabb bizonyítás felvételére nem kerülhetett sor.

A fellebbezések alaptalanok.

Az elsőfokú bíróság lényeges eljárási szabályt nem sértett, a döntéshez szükséges bizonyítást lefolytatta, a tényállást helyesen állapította meg, érdemi döntése megalapozott és megfelel a jogszabályoknak, indokolása azonban csak részben helytálló.

A házasságon kívül 1952. február 4-én született gyermek apaságát elismerő, az illetékes anyakönyvvezető által 1952. február 13-án felvett jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozat alapján az elsőfokú bíróság megalapozottan állapította meg, miszerint a felperesek bizonyították, hogy jogelődjük az örökhagyó gyermeke volt. A jegyzőkönyvből kitűnően az abban feltüntetett személyes adatok a nyilatkozó személyi igazolványa alapján kerültek rögzítésre, amelyek közül önmagukban az alapvető - születési hely, idő - adatok is alkalmasak a személyazonosság megállapítására, melyek megegyeznek az örökhagyó adataival.

Az alperesek a keresettel szemben előterjesztett védekezésükben tagadták, hogy a felperesek anyja az örökhagyó gyermeke volt, állították, hogy az 1952. február 13-án felvett jegyzőkönyvet nem az örökhagyó írta alá. Az ítélet bizonyítási teher megfordulásával és az alperesi bizonyítással kapcsolatos indokolásából kitűnően az elsőfokú bíróság megítélése szerint a perben a közokirattal szemben a Pp. 195. § (6) bekezdése alapján ellenbizonyításnak volt helye, ami azonban az apai elismerésre vonatkozó anyagi jogi szabályok alapján téves.

A Pp. 195. § (6) bekezdésének rendelkezése szerint ellenbizonyításnak a közokirattal szemben is helye van, de csak annyiban, amennyiben azt a törvény nem zárja ki vagy nem korlátozza.

Az 1952. február 13-án hatályos, a házasságon kívül született gyermek jogállásáról szóló 1946. évi XXIX. törvény (továbbiakban: Tv.) 9. §-a szerint a házasságon kívül született gyermek atyja az, aki a gyermeket teljes hatályú elismerő nyilatkozattal a magáénak ismeri el, vagy akit a bíróság jogerős ítélettel a gyermek atyjának nyilvánít. A Tv. 10. § (1) bekezdése határozza meg, hogy az atyai elismerő nyilatkozat mikor minősül teljes hatályúnak és 10. § (4) bekezdése szerint a teljes hatályú elismerő nyilatkozat az atyaságot egymagában megállapítja. Az atyai elismerő nyilatkozat megtámadásáról a 11-15. §-ok rendelkeznek, melyek tartalmából kitűnően az elismerő nyilatkozat megtámadható akkor is, ha 10. § (1) bekezdésének valamely feltétele hiányában nem minősül teljes hatályúnak, azt azonban a megtámadás alapján a bíróság az arra jogosult által, meghatározott személy ellen indítandó perben nyilváníthatja érvénytelennek. A Tv-t hatályon kívül helyező Csjt. jelenleg is hatályos, változatlan rendelkezései szerint a gyermek apjának kell tekinteni, aki a gyermeket teljes hatályú nyilatkozattal magáénak ismerte el, a teljes hatályú elismerő nyilatkozat az apaságot egymagában megállapítja (Csjt. 26. §, 37. § (1) bekezdés), melyből következően az elismerő személy apasága vélelmezett. A Csjt. 43. § (2) bekezdése szerint, ha az apaság vélelme teljes hatályú apai elismerésen alapul, a vélelmet azon az alapon is meg lehet támadni, hogy a nyilatkozatnak a törvényes előfeltételek hiányában nincs teljes hatálya, továbbá a Csjt. részletesen szabályozza, hogy a megtámadásra ki és milyen határidőben jogosult.

A hivatkozott törvényi rendelkezések szerint, az anyakönyvvezető által 1952. február 13-án kiállított, közokiratnak minősülő jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozat alapján az örökhagyó apasága - annak megdöntéséig - anyagi jogilag vélelmezett. E vélelmet kizárólag az anyagi jogi szabályok alapján arra jogosult által kezdeményezett, a Pp. 293. § (1) bekezdése szerinti különleges eljárás alá tartozó - apaság vélelmének megdöntésére irányuló - perben hozott jogerős bírósági ítélet döntheti meg. Mindezekre tekintettel, az apaságot elismerő nyilatkozatot tartalmazó közokirattal szemben az ellenbizonyítást törvény

korlátozza, az anyagi jogi és eljárásjogi szabályok szerint annak, kizárólag az apaság vélelmének megdöntésére irányuló perben van helye. Ebből következően jelen perben a közokirattal szembeni ellenbizonyítás kizárt.

Az alperesek megalapozatlanul hivatkoztak fellebbezésükben arra, miszerint a felperesek roszhiszeműek, őket terhelte annak bizonyítása, hogy az örökhagyónak a nyilatkozattétel időpontjában **b.-i D.** utca 3. szám alatt volt bejelentett lakása, mely kötelezettségüknek nem tettek eleget, „állításukat” a **K.** adatszolgáltatása cáfolta. A perben a kereset elbírálásához a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a felpereseket kizárólag annak bizonyítása terhelte, hogy jogelődjük az örökhagyó gyermeke volt. E kötelezettségüknek eleget tettek, állításukat a felperesi jogelőd apaságát elismerő nyilatkozattal és ennek megfelelő anyakönyvezésével bizonyították, melyek alapján az örökhagyó apasága törvényileg vélelmezett. Azt, hogy a nyilatkozattétel időpontjában az örökhagyó lakcíme **b.-i D.** utca 3. szám alatt volt, nem a felperesek állították, ezt az adatot az 1952. február 13-án az anyakönyvvezető által kiállított jegyzőkönyv tartalmazza, ezért erre nézve a felpereseket bizonyítás nem terhelte, mivel ezen adat valóságát a Pp. 195. § (1) bekezdése szerint a közokirat bizonyítja. Mivel az előzőekben kifejtettek szerint a jelen perben a közokirattal szemben ellenbizonyításnak nem volt helye, csupán utal az ítélet tábla arra, miszerint az alperesek alaptalanul kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság az általuk szolgáltatott írásmintákat a felperesek nyilatkozatára tekintettel nem fogadta el és az írásszakértő kirendelésére irányuló indítványuk teljesítését mellőzte. Annak szakértői megítéléséhez, hogy egy adott okiraton lévő névaláírás a névtulajdonostól származik-e, olyan összehasonlító írás- és aláírás minták szükségesek, amelyek a névtulajdonostól származnak. Az alperesek írásmintaként névaláírás nélküli, nyomtatott betűkkel kivitelezett kézírásos feljegyzéseket és számokat tartalmazó kimutatásokat csatoltak, melyek örökhagyótól való származására semmilyen adat nem merült fel, ezért a szakkérdésben való véleménynyilvánításra alkalmatlanok. Erre figyelemmel a felperesek részéről nem volt roszhiszemű, hogy azok örökhagyótól való származását vitatták, továbbá igazoltan az örökhagyótól származó írásminta hiányában az elsőfokú bíróság megalapozottan mellőzte a szakértői bizonyítás elrendelését.

Téves az alpereseknek az a hivatkozása, hogy a részvények tekintetében megállapításra irányuló keresetnek nem volt helye. A felperesek jogutódként az örökhagyó hagyatékából jogelődjük által megszerzett részére, tulajdonjogukra alapítva érvényesítették igényt, ami az ingatlan tekintetében teljesítésre, tulajdonjoguk bejegyzésére, a részvények vonatkozásában - a II. rendű alperes haszonélvezeti jogára tekintettel - megállapításra irányult. A hagyatéki eljárásban az örökhagyó részvényei az I. rendű alperes részére kerültek átadásra, a II. rendű alperes özvegyi haszonélvezeti jogával terhelten. A Ptk. 157. § (1) bekezdése szerint a haszonélvező egyes tulajdonosi jogosítványok gyakorlására jogosult, a más személy tulajdonában álló dolgot birtokában tarthatja, használhatja és hasznait szedheti. Ebből következően a részvények tekintetében a felperesek teljesítést nem követelhettek, ezért a kért megállapítás szerzett jogaik I. rendű alperessel szemben való megóvásához szükséges volt. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az adott vagyontárgy tekintetében helye volt a Pp. 123. §-a szerinti megállapítási keresetnek.

Alaptalanul kifogásolták az alperesek, hogy az elsőfokú bíróság kiegészítő ítéletében nem rendelkezett bizonyítási indítványukról és nem indokolta annak elutasítását, továbbá nem rendelkezett az előlegezett szakértői díjról sem. Ha a bíróság ítélete nem meríti ki a keresetet, ezért kiegészítésre szorul, erről csak tárgyaláson rendelkezhet, melynek tárgya ebből következően kizárólag kiegészítéssel érintett kérelem lehet. Az eljárási szabályok szerint a bíróságnak a bizonyítási indítvány elutasításáról érdemi határozata rendelkező részében nem kell rendelkeznie, hanem indokolásában kell számot adnia arról,

hogy a bizonyítási indítvány teljesítését miért mellőzte. Az elsőfokú bíróság e kötelezettségének ítélete indokolásában eleget tett. Az eljárás során előlegezett és fel nem használt szakértői díjjal kapcsolatos intézkedés nem az érdemi döntés körébe tartozó kérdés, ezért erről a bíróságnak nem ítéletében (kiegészítő) ítéletében kell rendelkeznie.

Az elsőfokú bíróság a le nem rótt kereseti illeték összegét tévesen állapította meg. A felperesek a pertárgy értékét 9.000.000 forintban jelölték meg, amit az alperesek nem kifogásoltak és attól eltérő pertárgyértéket az elsőfokú bíróság sem állapított meg. Erre figyelemmel a felperesek által megjelölt pertárgyértékből számítva a le nem rótt elsőfokú eljárási illeték 540.000 forint.

A kifejtettek alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) és (3) bekezdései alapján részben megváltoztatta, az alperesek által fizetendő kereseti illeték összegét 540.000 forintra felemelte, az ítélet egyéb helytálló rendelkezéseit helybenhagyta. Pervesztességükre figyelemmel a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint kötelezte az alpereseket az illetékfeljegyzési joguk folytán le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére. A felperesek az alperesektől másodfokú perköltséget nem igényeltek, ezért ennek tárgyában rendelkezni nem kellett.

Budapest, 2012. február 7.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.
a tanács elnöke

Dr. Hegedűs Mária s.k.
előadó bíró

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k.
bíró

A kiadmány hitelélül:
Szigeti Krisztina
írnok